

2007 m. Kovo 10 d.
Regina MUSNECKIENĖ

Jau beveik metai, kai Kelmės rajone Butkiškės kaime atokioje sodyboje gyvena buvę alkoholikai. Jie kuria ugnį, prižiūri gyvulius, padeda kaimynams. Gyvena labai kukliai. Reabilitacijos centro negalėtų įteisinti, nes sodyba neatitiktų higienos reikalavimų. Šeši vyrai šiuo metu čia gyvena kaip broliai — gudresnis brolis padeda negabiam, darbštesnis nepasmerkia pritinginčio. Sodybą nupirkęs ir buvusiems alkoholikams blaviai mąstyti padedantis šiaulietis Remigijus Kalakauskas mano, jog misionieriai labai reikalingi ir Lietuvoje — nebūtina skristi į Afriką.

Nebuvo blavaus žmogaus iškasti duobę

Remigijus Kalakauskas savo misiją suvokė per vienas laidotuves. Atvežė laidoti žmogų, o duobkasiai — girti, iškasę vos aštuoniasdešimties centimetrų gylio duobę. „Aš klausiu, ar yra kaime nors pora blavių žmonių, kurie galėtų iškasti duobę. Žmonės sako — nėra. Tuomet klausiau savęs, kodėl lietuviai važiuoja į misijas kažkur toli? O Lietuva skęsta alkoholyje. Reikėtų nuvažiuoti tik į netoli didmiesčio esantį kaimą, pamatyti kaip dešimtyje trobų negeria tik viena močiutė — ir blavinti Lietuvą.“

Remigijus neslepia — pats turėjo problemų su alkoholiu.

„Daug metų vaidinau verslininką. Neturėjau laiko šeimai. Iš pradžių jausmų ir dėmesio stoką žmonai ir vaikams kompensuodavau pinigais. Vėliau negalėjau duoti nė pinigų. Šeimą maitinau pažadais. Vieną dieną vaikai priminė — jau treji metai nieko neįdedi į šaldytuvą. Tai kam jį darinėji?“

Remigijus sako, jog didžiausia auka alkoholiko šeimoje yra moteris. Kai vyras tampa nestabilus, ji vyriškėja, nes viena turi uždirbti pinigus vaikams, o neretai ir vyrui, kuris tampa dideliu vaiku, problemišku, neprognozuojamu, kartais pamušančiu savo maitintojai akį.

Iš alkoholio liūno Remigijus kilo sunkiai. Krizę įveikti padėjo pranciškonų vienuoliai, Plungės rajone, Pakutuvėnuose įkūrę narkomanų ir alkoholikų reabilitacijos centrą. „Ten suvokiau, jog grabo su stalčiais nėra. Turtų iškeliaudamas Anapilin su savim neišsinešiu. Tuo, ką turiu, su žmonėmis privalau dalytis šiandien. Pardaviau nereikalingą turtelį, nupirkau šitą sodybą ir atvažiauvau čia su viena kuprine ir užklotu. Norėjau geriems darbams paaukoti likusį savo gyvenimą. Meldžiau Dievo, kad nepradėčiau vėl gerti ir kad ištiesčiau pagalbos ranką kitiems. Pirmasis alkoholikas atvažiavo iš Klaipėdos. Pats susirado mūsų sodybą.“

Drauge su Remigijum atvyko ir jo draugas su žmona. Tačiau moteris viena tarp daugybės vyrų pavargo. Trūko privatumo. Jie grįžo atgal į Šiaulius. Remigijus liko vienas. Kartais pagalvoja — šeimoje gyventi būtų patogiau ir ramiau. Tačiau dabar jau negali šitų žmonių palikti likimo valiai. Jie — kaip dideli vaikai. Galiausiai atsakomybė už kitus padeda sutvirtėti pačiam Remigijui. Jei neturėtų kuo rūpintis — gal vėl paslystų. „Žinau, jog esu neteisis prieš savo šeimą. Tačiau vaikų požiūris į mane vis dar žeidžia mano puikybę. Jauniausiąją dukrą jau auklėju kitaip. Išdįstu jai pasakyti, jog mes — neturtingi. Negaliu jai pasiūlyti daiktų — tik bendravimą. Žaidžiamė mėtydamiesi sniegu, džiaugdamesi rudeniniais lapais. Kartu praleistos akimirkos — brangesnės už pinigus.“

Vyrai išsikuopia sielas

Iš pradžių sodyba buvo tuščia. Paskui atsirado gerų žmonių. Jie padovanojo senų stalų, kėdžių, suolų, lovų, gyvulių ir netgi šventųjų paveikslų.

Sodyboje gyvena šeši vyrai. Du neseniai išvažiavo. Galbūt daugiau nepaslys. Europos praktika rodo, jog septyniasdešimt procentų reabilitacijos centruose pabuvusių alkoholikų pasveiksta.

Prie sodybos yra dešimt hektarų žemės. Vasarą vyrai nušienavo pievas, kad turėtų pašaro gyvuliams. Jie laiko karvių, arklių, ožkų, avių ir triušių. Kiekvienas turi savo gyvulius. Iškuopia tvartus, pašeria. Gyvuliai reikalingi tam, kad per alkoholį degradavęs žmogus vėl išsiugdytų pareigos jausmą. Be to, užsiėmęs žmogus neturi kada galvoti apie alkoholį. Darbas padeda išsikuopti visus nešvarumus iš savo sielos.

Lauko virtuvėje vyrai įsirengę bendras patalpas — pavalgyti, pasimelsti ir pabendrauti. Jie gyvena pagal anoniminių alkoholikų programą. Dieną pradeda Šventojo rašto skaitymu ir malda. Papusryčiavę bando įvardyti, kokie

jausmai juos šiandien uzvaide — geri ar blogi. Butina pazinti savo jausmus, kad galėtum juos valdyti. Paskui pasiskirsto dienos darbus ir dirba iki septynioliktos valandos. Turi ilgą pietų pertrauką, per kurią pamiega, ir — arbatos pertraukėlių.

Vakarais sodybos gyventojai rašo dienoraštį. Jų globėjas Remigijus perskaito popieriuje išlietas nuotaikas.

Sekmadeniais vyrai traukia į Kražių bažnyčią dalyvauti šventose mišiose. Kartais važiuoja į Palendrių vienuolyną. Vasarą aplankė dešimtis Lietuvos bažnyčių. „Kas rytą meldžiame Dievą, kad šiandien ištvirtume negėrę, — atvirai pasakoja Remigijus. — Aš negeriu jau šešeri metai. Bet viena taurelė — ir visi šešeri metai nusibrauktų. Man jau rečiau bekykla noras gerti. Nebent tada, kai patenku į visišką dvasios duobę arba apima euforija dėl sėkmės. Kitiems išgerti labai norisi. Tik pasitelkę visas valios pastangas ir kontroliuodami vieni kitus įveikiame šį norą. Tai baisi liga. Kaip ir vėžys. Ji nerūšiuoja žmonių nei pagal luomą, nei pagal profesijas. Pas mus gyveno teisininkas, dirbęs Generalinėje prokuratūroje.“

„Dieve, pasiimk arba parodyk kelią“

Į virtuvėlę atbėga kresnas jaunas Marijus. Pakursto krosnį. Kažką lupa. Virtuvėlė pakvimpa šutintomis bulvėmis. „Globoju dvidešimt triušiuokų. Kas vakarą kalbu rožančių. Čia atradau Dievą, — prisipažįsta Marijus. — Anksčiau Dievo šaukdavausi tik tuomet, kai prasidėdavo traukuliai. Melsdavau: „Dieve, pasiimk mane arba parodyk kelią.“ Dar noriu gerti. Bet žinau, kad negaliu. Nusibodo bomžauti, valkatauti, miegoti laiptinėse. Valkatavau penkerius metus. Į sodybą patarė važiuoti vienas draugas. Važiudamas galvojau — pabūsi kokias tris dienas ir pabėgsiu. Kad ir pėsčias sugrįšiu į Šiaulius.“

Po pusantros paros Marijui prasidėjo abstinencijos priepuolis. Sodybos gyventojai jį pririšo prie lovos ir meldėsi, kad Marijus išgyventų. Kankinosi tris paras. Paskui sugrįžo. Dabar jis — vienas iš uoliausių sodybos gyventojų.

Marijus kažkada turėjo draugę, dukrą, namus, pakankamai pinigų. Auksinės apdailininko rankos nešė turtus. Kai pradėjo gerti, viskas išslydo — atrodė, jog neliko nė žemės po kojomis. Maitinosi atliekomis, kurias išmesdavo restoranai. Iš konteinerių rinko metalą ir butelius. Pardavęs turėjo iš ko gerti. Kartais vogdavo iš prekybos centrų. Kai pagaudavo, apsaugininkai kaip reikiant „atkaldavo“. Marijų mušdavo ir laiptinėse. Niekas nekentė purvino benamio. Skaudžiausiai ir žiauriausiai mušdavo paaugliai.

Trisdešimtmetis nieko nekaltina. „Dabar jaučiuosi laimingas, nes galiu blaiviai mąstyti. Atsirado jausmų. Kai valkatavau ir gėriau, jie buvo kažkur prapuolę. Buvau atbukęs.“

Marijaus svajonė — kukli. Pasveikti nuo alkoholizmo ir atgauti sutrikusią judesių koordinaciją. Turėti savo kampą. Dukros pamatyti jau nebesitiki. Buvusi draugė ištekėjo, dukrelę išsivežė į Angliją. Norėtų jos bent atsiprašyti.

„Gėriau iš egoizmo“

Marijaus išpažinties klausosi galustalėje atsisėdęs Eduardas — ramus inteligentiškas vyriškis. Irgi iš Šiaulių. „Mano istorija — paprastesnė. Nevalgiau iš šiukšlių konteinerių. Nepraradau pastogės. Tik brangiausiųjų žmonių pasitikėjimą.“

Eduardas su nostalgija prisimena tarybinius laikus. Dirbo vairuotoju ekspeditorium. Visi deficitai jam — po ranka. Už „suveiktą“ deficitinę prekę draugai atsilygindavo buteliu. Gyveno gerai. Užsimanydavo išsimaudyti jūroje — tą pačią minutę sėsdavo į automobilį ir atsidurdavo Palangoje.

Nepriklausomos Lietuvos laikais gyvenimas šiek tiek pasikeitė. Eduardas vakarais „nuimdavo stresą“ pora butelių alaus. Ilgainiui dozės didėjo. Reikėjo dešimties penkiolikos bokalų. Prarado vieną darbą. Po to — kitą. Galiausiai visai nustojo dirbti. Gabus, puikiais pažymiais technikumą baigęs Eduardas nėjo vogti. Kai neturėdavo iš ko gerti, pasisiūlydavo kam nors suskaldyti malkas arba iškloti plyteles.

„Buvau baisus egoistas. Nustojau jausti. Kartais žmona neištverusi pravirkdavo: „Nebūk toks bejausmis — paverk arba nusišypsok“. Niekam nedaviau meilės. Ir gėriau iš egoizmo. „Raždionyj pyt, liubit nemožet,“ — mėgdavau perfrazuoti rusišką posakį.

Prieš nusantrų metų mirė tėvukas. Jo mirtis sukrėtė. Pasiūtiau dar labiau

Žmonės gyvena tik dabar. Netgi gerti neįdomu. Draugai, su kuriais bendravau, buvo nualintos dvasios. Apie ką su jais šnekėt? Dar nežlugęs draugas ėmė kalbėti apie netoli Šiaulių esantį centrą. Galvoju — pagersiu dar mėnesį — tada jau važiuosiu. Pajutau, kad jau nebegaliu net mąstyti. Vieną rytą išgėriau porą bokalų alaus ir atvažiavau į Butkiškę. Prablaivėjau. Bandau susigaudyti savyje. Prižiūriu arklius. Visas emocijas nukreipiu teigiama linkme. Mane aplankė dukra. Ji studijuoja mediciną. Žinau, kad pragėriau šeimą. Bet vis dar svajoju, kad nenutrūktų ryšiai. Norėčiau pamatyti savo anūkus,,

Reikėjo susidraugauti su kaimu

Sodybos gyventojai ne tik blaivėja patys. Jie turi dar vieną tikslą — nešti kaimui žinią, jog dirbti, švęsti ir gyventi įmanoma blaiviai. Kaime įprasta — bulvių kasėjas dirbs geriau ir sparčiau, jeigu galuvagyje bus pastatytas butelis 9,5 procentų stiprumo alaus. Sodybos gyventojai nori paneigti šią nuostatą. Jie tiesiog padeda kaimo žmonėms. O šie atsilygina lašiniais, kiaušiniais, daržovėmis, pieno produktais. Iš pradžių kaimas jų bijojo. Kai neprisiprašydavo talkininkų, atvažiuodavo į sodybą, bet į talkininkus žiūrėdavo įtariai. Ar neišdaužys langų? Paskui susidraugavo. Ūkininkas Česlovas Lukošius leidžia savo pirtyje išsimaudyti, sušelpė malkomis. Malkų padovanojo ir Kražių bendruomenės pirmininkas Stanislovas Bružas. Kražių klubo „Pabūkime drauge“ moterys paruošia šventinius stalus ir pakviečia pasivaišinti. O vienas pamario krašto ūkininkas sodybos gyventojams padovanojo apie penkiolika tūkstančių litų kainuojantį automobilį.

Žiemą sodybos gyventojams stigo drabužių ir avalynės. Vienas žvejys atidavė savo veltinius. Dabar kaimas sodybos gyventojams nebijo ir pinigų paskolinti. Kai jie išleidžia į pasaulį savo likimo brolių, reikia ir bilietaų nupirkti, ir maistui bent kelioms dienoms pinigų įdėti. „Net nežinojome, kad aplink tiek daug gerų, nesavanaudiškų žmonių,“ — stebisi sodybos gyventojai.

Iš dovanotų medžio atliekų jie susirentė pirtį, apkala seną trobą šviesiom geltonom lentom, išpuvusius langus keičia naujesniais, kitiems atlikusiais.

Jie negyvens čia amžinai. Sustiprės taip, kad galėtų atsispirti pagundoms, ir išskris. Likimo broliams liks jų pradėti darbai ir dalelė gyvenimo istorijos.

Savo sodyboje buvusius alkoholikus globojantis Remigijus Kalakauskas sako: „Žmonės dabar socialinį darbą atlieka už pinigus. Anksčiau jį dirbdavo iš žmogiškumo. Kiekvienas lietuvis būdavo paruošęs dubenį vandens pakeleiviui nusiprausti. Negailėdavo duonos riekės ubagai. Mama nusiūsdavo mane bažnyčion suskaičiuoti, kiek yra ubagų. Atpjaudavo kiekvienam po duonos riekę, lašinių bryzelį ir liepdavo padalyti. O dabar visi greiti paslydusį pasmerkti.“

Šie vyrai atvažiavo į Butkiškę susigrąžinti prarasto žmogiškumo. Išmokti mąstyti ir jausti.

Ant sienos pakabinti gerų ir blogų jausmų aprašymai blaivėjantiems vyrams padeda susigaudyti savyje.

[Autorės nuotr.](#)